

Nederlands en taalcontact in vroegmodern Europa

Christopher Joby	University of East Anglia, Norwich, Engeland
Nicoline van der Sijs	Instituut voor de Nederlandse Taal, Leiden, Nederland
Paul Hulsenboom	Radboud Universiteit, Nijmegen, Nederland
Gina Kavaliūnaite	University of Washington, Seattle, V.S.

Inleiding

In de vroegmoderne tijd vertrokken mensen vanuit de Lage Landen, maar verhuisden ze ook ernaartoe om vele redenen: handel, economische tegenspoed, religieuze vervolging en studie. Hierdoor kwam het Nederlands in contact met vele andere talen. Naar aanleiding van de publicatie van de essaybundel *Dutch and Contact Linguistics* (John Benjamins, 2025) onderzoekt dit panel de gevolgen van dit contact tussen het Nederlands en andere talen in vroegmodern Europa.

Omschrijving bijdragen

1. Nederlands en de circulatie van leenwoorden

Deze bijdrage gaat in op de gevolgen van dit contact voor de circulatie van leenwoorden. De bijdrage onderzoekt met welke talen het Nederlands in aanraking kwam en welke woorden van en door het Nederlands werden geleend. Centraal daarbij staat de functie van het Nederlands als doorgeefluik: voor welke talen heeft het Nederlands systematisch gediend als doorgever van woorden aan andere talen?

2. Taalcontact in vroegmoderne Norwich

In de vroegmoderne tijd gingen duizende Nederlandstaligen naar Engeland vanwege religieuze vervolging en economische tegenspoed. Deze bijdrage onderzoekt de gevolgen van taalcontact in Norwich tussen Nederlandstalige migranten, en Franstalige migranten en lokale Engelstaligen. Tot de contactfenomenen die hij analyseert behoren code switching, vertaling en taalcompetitie.

3. Nederlands-Poolse tweetaligheid in de zeventiende eeuw: nieuwe onderzoeksrichtingen

De zeventiende eeuw was een bloeitijd voor Nederlands-Poolse tweetaligheid. Deze bijdrage onderzoekt hoe mensen in Nederland en het Pools-Litouwse Gemenebest elkaars talen konden leren kennen, en analyseert vier plaatsen waar Nederlands-Poolse tweetaligheid voorkwam: Gdańsk, Franeker, Leiden en Amsterdam.

4. Het protestantisme en de uitstraling van het Nederlands in de 17de eeuw

De Nederlandse Republiek werd in de zeventiende eeuw een invloedrijke protestantse mogendheid. De Statenbijbel (1637) kreeg weerklank in verschillende Europese landen waaronder het Pools-Litouwse Gemenebest. De 17de-eeuwse calvinistische Litouwse bijbelvertaling van Chylinski is gebaseerd op de Statenvertaling. Deze bijdrage gaat in op de omstandigheden waarin deze vertaling totstandkwam en bespreekt verschillende opvallende kenmerken ervan.

Staat het panel open voor het toevoegen van bijdragen van andere sprekers?

Ja